

Verksamheten i Postmuseum under 1999

Postmuseums styrelse

Ledamöter i Postmuseums styrelse har under året varit: chefen för Posten Brev Bo Alerfeldt, ordförande; chefen för Posten Frimärken Ingegerd Mattsson, vice ordförande; chefen för Postmuseum Gunnar Nordlinder; vidare Bengt Nyström, utsedd av Riksantikvarien; Peter Hagström, affärsområde Logistik; Inge Magnusson, Brev Försäljning; Majvor Isaksson, Postgirot Bank; Inger Ramqvist, Posten Kommunikation; Börje Wallberg, representant för Postmusei Vänner; Ulla Wengraf, representant för Sveriges Filatelist-Förbund; samt Bo Andersson, representant för personalorganisationerna i Posten.

Styrelsen har under året hållit fem sammanträden. Man har noga följt museets verksamhet, särskilt vad gäller ekonomi, marknadsföring, utställningsplanering och framtida strategi.

Allmänt

Museet återinvigdes den 26 november efter att ha varit stängt från den 13 juli. Från den 26 november till årets slut uppgick antalet besökare till 17.036 personer. Jämfört med motsvarande tidsperiod under de senaste åren ökade besökstalet med över 80%. Verksamhetsåret 1999 hade Postmuseum totalt 70.067 besökare, vilket är mycket bra med tanke på att museet var stängt under mer än en tredjedel av året. Postmuseums hemsida på Internet besöktes av 17.900 personer.

Hela året präglades av projektet *Ett Postmuseum för 2000-talet*. Det innebar en omfattande ombyggnad och renovering av museibyggnadens interiör samt nybyggnation av utställningar, bibliotek, kafé, butik, kapp-

rum, entrédisk och skyltning, totalt omfattande drygt två tredjedelar av husets publika ytor. Den nya basutställningen *Märkvärdigt!* visar på ett pedagogiskt sätt olika aspekter av frimärkets historia. *Post F@ktum* är ett nytt informationscentrum med ett tjugotal internetuppkopplade datorer i biblioteksmiljö. Under juni månad gjordes en större omflyttning och förtätning av kontorsutrymmen för personalen. Därmed blev ungefär ytterligare tvåhundra kvadratmeter tillgängliga för publika ändamål.

En omfattande utbildning i projektplanering och projektadministration genomfördes tidigt i januari för att snabbt få igång planeringen av *Ett Postmuseum för 2000-talet*.

Kontorsomflyttningen, som berörde i stort sett all personal, genomfördes under en vecka i mitten av juni. Evakuering av föremålen i de gamla utställningarna skedde under början av sommaren. Biblioteket evakuerades till en magasinslokal i Tumba, där även uppordning och stöldskyddsmärkning gjordes.

Projektet blev en succé. Alla besökare var översvallande positiva. De tyckte att de besökte ett helt nytt Postmuseum, vilket också var meningen med projektet *Ett Postmuseum för 2000-talet*.

Mycket glädjande var det generösa sponsringsbidrag som lämnades av IBM. Bidraget lämnades i form av datorer med all tänkbar utrustning för de publika delarna i museet. Hit hörde även installation och anpassning av programvara, som förtjänstfullt utfördes av Min Dator AB.

Museichefen har regelbundet deltagit i museichefskollegiets sammanträden. Han har också deltagit i möten som ägt rum mellan

postmuseichefer i de nordiska länderna. Ett närmare samarbete har påbörjats för att etablera en gemensam webbutställning över Internet. Den kommer att behandla postkontorens historia i de nordiska länderna.

Museet har liksom tidigare år haft ett utomordentligt gott samarbete med Postmusei Vänner, som tagit del av museets verksamhet med stort engagemang. Vännerna har vid flera tillfällen arbetat praktiskt inför vernissager och med utskick till gagn för museet och föreningen. Postmusei Vänner, som är en av de största vänföreningarna i landet, har givit museet ett bra ekonomiskt stöd, som detta år gjort att modeller av postkontor har kunnat beställas. Bl.a. har två modeller av Centralposthuset i Stockholm tillverkats – exteriör och interiör – och ställts upp i utställningen *Posten i slott och koja*. Vidare har föreningen bekostat ett av de nya pedagogiska multimedieprogrammen i *Post F@ktum*, "Den frågvise postiljonen".

Samarbetet med frimärksklubbar, samlarföreningar, filatelister och andra med an-

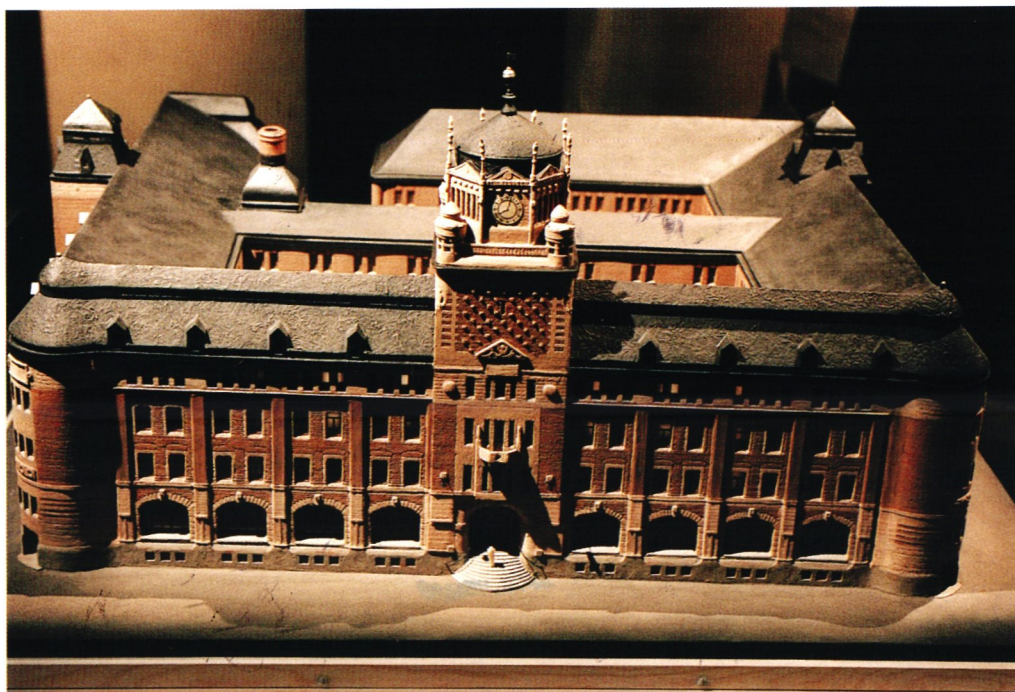
knytning till museets verksamhet har varit synnerligen gott. Många föreningar håller regelbundet sina sammankomster i museets lokaler. Flera samarrangemang har hållits mellan museet, olika föreningar samt entusiastiska och engagerade personer. Motivsamlaren Ulla Wengraf har ordnat välbesökta *Frimärksträffar för eftermiddagslediga*. Postmusei Vänner har haft filatelistisk rådgivning till besökare. Det ömsesidiga utbytet av kunskaper och forskningsresultat mellan föreningar, enskilda forskare och museet har varit värdefullt. Postanställda, pensionärer från Posten och andra privatpersoner har bidragit med material till samlingarna.

Organisation och personal

Museet har varit organiserat i följande enheter:

Föremålsenheten, som svarat för föremåls-, foto- och arkivsamlingarna, dokumentation av postal verksamhet och fotoarbete. Inom enheten har följande tjänstemän arbetat un-

Modell av Centralpostkontoret i Stockholm, skänkt av Postmusei Vänner. Foto: Ove Kaneberg.

der chefen Olle Synnerholm: Bengt Andersson, Bo Andersson och Louise Palme. Carola Nygren har tjänstgjort sex månader och därvid förberett posthistoriska fotografier för digitalisering.

Filatelienheten, som svarat för insamling, vård och förvaring av de filatelistiska samlingarna. Inom enheten har utförts urval, beskrivning och montering av material ur museets samlingar till olika utställningar. Följande tjänstemän har arbetat under chefen Britt Westermark: Anne Burgman (t.o.m. 31 maj), Yvonne Engelbrektsson, Leif Karlsson, Gunilla Sevebrant (fr.o.m. 1 september) och Björn Sylwan.

Museibutiken, som sålt frimärken, frimärksprodukter, samlartillbehör, vykort, litteratur och presentartiklar. Butiken har också svarat för försäljningen i posthuset på Skansen. Under chefen Britt Westermark har följande tjänstemän arbetat: Maud Boltzius (fr.o.m. 1 december), Anne Burgman (t.o.m. 31 maj), Yvonne Engelbrektsson, Carina Hill (barnledig fr.o.m. 15 december), Gunilla Sevebrant (vikarie fr.o.m. 12 april), IngaLill Nilsson, Britt Synnerholm och Kaarina Smielkiewicz.

Informations- och utställningsenheten, som svarat för extern information med marknadsföring av museets verksamhet, samt utställningar, barn- och ungdomsverksamhet, program, visningar och undervisning. Under enhetschefen Vesela Stridsberg har Karin Nygren, Marianne Larsson, Pia Bäckström, Pernilla Åström och Viveka Nybom arbetat. Hedvig Bruzæus har varit barnledig 1999. Följande museilärare har anlitats för *Lilla Posten* lördagar, söndagar och skollov: Lotte Lindqvist, Minna Heikki och Elna Nord, samt Maria Sjöberg fr.o.m. 1 december.

Biblioteket, som förvärvat och lånat ut böcker och tidskrifter inom svensk och utländsk posthistoria och filateli, liksom svenskt postalt tryck. Bibliotekschef har varit Erik Hamberg med följande medarbetare: Karin Norberg, Monica Jonsson samt, från den 25 november, Lotte Lindqvist och

Carola Nygren. De två sistnämnda har arbetat med verksamheten på *Post F@ktum*. Under perioden 22 februari till 31 december vikarierade Mattias Brundell för Karin Norberg, som under tiden huvudsakligen arbetade med ombyggnadsprojektet.

Enheten för Lokaler och Säkerhet, som svarat för allmän säkerhet, vakthållning, fastighetsfrågor, lokal- och rekvisitauthyrning samt arbete med och kring föreningen Postmusei Vänner. Chef för enheten har varit Monika Hansson med följande medarbetare: Christer Lindblad, Kerstin Mörk, Mariana Cordier och Bo Elfman. Följande värdar har anlitats på helger och vid andra aktiviteter: Guy Lundin och Susanne Ljungberg. Från och med nyinvigningen i november tillkom följande värdar: Karl-Gösta Kippel, Malin Göhlman, Viveka Norström och Erika Lundell.

Under **museichefen** Gunnar Nordlinder har Ulla Neurath arbetat som sekreterare och Robert Mattson som ansvarig för datafrågor. Ulla Neurath har också varit projektledare för digitalisering av posthistoriska bilder.

Föremålssamlingarna

Förvaring, vård och konservering.

Inför ombyggnaden av museet flyttades ett stort antal föremål som varit utställda och magasinerade i museet ut till föremålsdepån i Tumba, där en ny entresolvåning byggts för att skapa ytterligare utrymme i redan förhyrda lokaler. Därmed finns ej längre några föremålsmagasin kvar i museet. Också en kompaktanläggning för arkivmaterial har inrymmts i Tumba.

Mikromarc valdes som databas för registrering av föremål och foton. Arbetet med denna registrering pågick under året. Arkivförteckningen har sålunda blivit sökbar via dator.

Fältverksamhet och dokumentation.

Mindre undersökningar har gjorts av:

- Postkontoret i Knivsta, som dokumenteras fortlöpande.
- En uppföljning gjordes av nedläggningen av Julita postkontor.
- Huvudpostkontoret i Sundsvall dokumenterades i bild.

Registrering och fotografering

20.017 posthistoriska fotografier ur museets samlingar har inscannats. Det är resultatet av ett inscanningsprojekt för museets bilder som leds av Ulla Neurath. Registrering av 15.000 bildtexter har dessutom gjorts för att materialet skall vara sökbart i databas.

Databasen "Post" utökades med 156 registreringar. Därmed var totalt 12.026 föremål registrerade vid årets slut. Antalet forskarbesök uppgick till 25.

Förvärv av föremål, arkivalier och fotografier

Ett brev adresserat till Axel Oxenstierna från år 1614 inköptes på auktion. Dessutom har brev och vykort från 1900-talet kommit in till samlingarna. Från Posten Försäljning Region Malmö inkom många postala vardagsföremål från 1900-talet. Även en postförsändelse avsedd för befordran av bidrottning har fogats till samlingarna.

En historik om Posten i Haapsalu, Estland, 1665-1918, skriven av ortens postmästare Riiman, skänktes av sonen.

Från Postens arkiv inkom 57 hyllmeter med videofilmer. Mycket är dubletter, men samlingen har ändå bedömts som värd att bevara. Också mikrofilmer av postala handlingar skänktes samtidigt.

Filatelisamlingarna

Filatelistiska samlingarna

Arbetet med de filatelistiska samlingarna har under året präglats av förberedelser inför öppnandet av den nya basutställningen *Märkvärdigt!* och *Post F@ktum*.

Efter ett omfattande planeringsarbete med förflyttning av museets frimärksskåp kunde studiesamlingarna med de svenska och nordiska ländernas frimärken få sin slutgiltiga plats på *Post F@ktum*, våningsplan 3, i slutet av oktober.

Genom den alltmer internetbaserade verksamheten har möjlighet uppstått att visa frimärken och brev på dataskärmar, varför de europeiska och den övriga världens frimärken har monterats ned för att istället ge plats att visa olika tema- och motivsamlingar samt donationer.

De monterade filatelistiska landssamlingarna placerades i nya specialbeställda syrafria arkivkartonger. För lättare orientering i valvet beställdes kartongerna i fem olika färger, en färg för varje världsdel.

De svenska utställningssamlingarna med svensk respektive engelsk text har utökats och reviderats med totalt 323 blad.

Huvudsamlingen av svenska frimärken har monterats till och med utgivningen den 8 november 1996. Utgivningar därefter har endast tillfälligtvis tillförts denna och omfattar endast de utgivna frimärkena, ej tryckprover och dylikt.

Äldre lånesamlingar har under året uppdaterats och ommonterats i samband med utställningsplanering och vid akuta behov.

Från Världspostföreningen i Bern, Schweiz, har under året erhållits frimärken från ett stort antal länder. Elva bulletiner har registrerats.

Under det begränsade öppethållandet har frimärks- och stämpelsamlingar samt donationer studerats av forskare vid åtta tillfällen.

Ur Postmuseums omfattande brev- och stämpelsamlingar har 202 brev scannats in och beskrivits för att läggas in i den filatelistiska databasen. De görs därmed mer tillgängliga för en bredare allmänhet.

Filatelistiskt intressanta objekt som köpts in och donerats av Postmusei vänner under 1998 ställdes ut på Postmuseum vid vänförningens årsmöte den 16 mars 1999.

Förvärv av förlagor och filatelistiska objekt

76 förlagor och offsetförlagor till svenska frimärken och 20 skissförslag har inlevererats till samlingarna från Posten Frimärken. Därjämte har Postmuseum mottagit 75 gravyravdrag och 3,322 tryckprover och normalprover.

Under året har 22,528 st. frimärken, 204 st. FDC, maxikort och andra frimärksprodukter samt 203 st. brev och vykort accessionsbokförts.

Bland inköpen märks:

Ett brev sänt med ballongen "La Ville d'Orleans" stämplat Paris den 23 november 1870 och adresserat till Calvados, Frankrike.

Brevet kommer från den postsäck som kastades överbord när ballongen nästan kraschade i havet. "La Ville d'Orleans" landade så småningom i Norge.

Ett brev frankerat med 5 öre och 30 öre Vapentyp samt 2 st. 3 öre (par) Liggande Lejon typ II. Brevet är skickat från Stockholm Norr den 23 november 1870 till den svenske konstnären Olof Arborelius, Rom, Italien. Transit- och ankomststämplar på brevets baksida.

Ett brev med 24 öre Ringtyp, tandn. 14 avsant från Göteborg den 31 maj 1875 till James Hammarberg, Poste Restante, Marienbad, Böhmen, Österrike-Ungern. Ankomststämpel på brevets baksida Marienbad den 3 juni 1875.

Ett brev från Riga med innehåll, stämplat Riga den 7 september 1877. Brevet är sänt via Hamburg den 22 september och Ystad den 25 september 1877 till Motala. Stämplat och anteckningar: "Aus Russland", "Franco" samt Lösenanteckning.

En samling med brev, avier, vykort och hel-saker inköptes som rekvisita till en utställningsmonter på *Post F@ktum*.

Brev sänt med ballongen "Ville d'Orleans" under det fransk-tyska kriget.

Ofrankerat brev sänt från Riga till Motala 1857.

Gåvor

En samling i open-klass "Posthistoria berättad vid studiebesök på mitt postkontor" skänktes av Karl-Erik Linelius, f.d. postmästare i Säffle.

Frimärksutställningar inom Sverige

På grund av förnyelsearbetena med museets egna utställningar har Postmuseum under året inte kunnat delta i några nationella frimärksutställningar.

Frimärksutställningar utomlands

På "Philexfrance 99" i Paris den 2-11 juli 1999 visades följande två exponat; "A choice of stamps engraved by Czeslaw Slania 1991-1999" och "Swedish Nature: animals, flowers and landscapes".

Vid en utställning i Singapore den 12-15 au-

gusti 1999, i samband med utgivningen av den gemensamma frimärksutgåvan "Fjärlar", ställdes följande exponat ut: "A choice of stamps engraved by Czeslaw Slania", "Art and Architecture", "Swedish nature" och "Sports on Swedish stamps".

På "China 99" i Beijing den 21-30 augusti 1999 visades följande exponat: "A choice of stamps engraved by Czeslaw Slania", "Art and Architecture" och "Swedish nature".

I samband med en förfalskningsutställning på Postmuseum i Oslo hösten 1999, kallad "Förfalskningens kunst", deltog Postmuseum i Stockholm med fem delvis förfalskade objekt, varav två med norsk anknytning.

Museibutiken

Museibutiken har under året byggts om för att få en mer modern inredning och en bättre arbetsmiljö för personalen. Förberedelser

och analyser inför den kommande renoveringen och ombyggnaden av butiken startade tidigt under året. En enkätundersökning riktad till kunderna i butiken gjordes även inför ombyggnaden.

Under den tid som museet var stängt för ombyggnad såldes frimärken och frimärksprodukter på postkontoret Stockholm 2 i Gamla stan, alla vardagar 12-15 samt 9-13 sista lördagen i varje månad.

Under årets övriga månader såldes i butiken på Postmuseum frimärken, frimärksprodukter, samlartillbehör, vykort, litteratur och presentartiklar med anknytning till museets verksamhet. Dessutom handstämplades vanliga och rekommenderade brev för postbefordran.

Under året gjordes speciella temasatsningar i butiken som komplement till Postmuseums utställningar och till barnverksamheten.

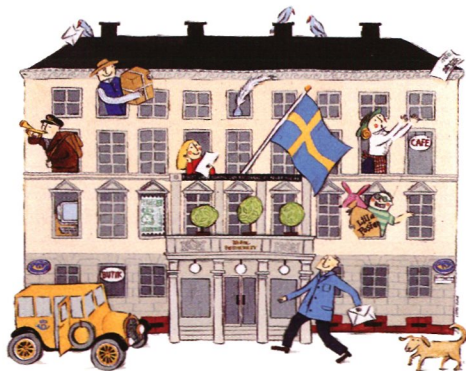
Posthuset på Skansen var under 1999 öppet alla dagar under tiden 1 juni-31 augusti, samt under Skansens julmarknadsdagar den 28 november, 5 och 12 december.

Antalet besökare på Skansens posthus var 11.293 personer under sommarmånaderna och 1.100 personer under de tre julmarknadsdagarna i november-december. Totalt kom sålunda 12.393 besökare.

Publik verksamhet

1999 var ett ovanligt år för Postmuseum. Museet återinvigdes den 26 november efter att ha varit stängt från den 13 juli för en omfattande ombyggnad, som beskrivs på annan plats i denna årsbok. Museet hade totalt 70.067 besökare (108.000). Antalet besökare i posthuset på Skansen uppgick till 12.393. Det totala besökarantalet, inklusive Skansen, blev 82.460 (från nyinvigningen till årets slut uppgick antalet besökare till 17.036).

Postmuseums tidigare öppettider kvarstår: tisdagar-söndagar 11-16, onsdagar 11-19 (ej maj-augusti) och måndagar stängt.

Illustratören Lotta Glaves teckning av Postmuseum användes i marknadsföringen av museet inför återinvigningen. Foto: Ove Kaneberg.

Utställningar

Ett brev betyder så mycket

– 6 juni 1999

Denna mycket uppskattade utställning, som gjordes med anledning av Kulturhuvudstadsåret 1998, förlängdes fram till den dag då en stor del av museet stängde för ombyggnad.

Utställningen tog upp fyrtio brev som på olika sätt har varit betydelsefulla för kontakten mellan människor under olika tider. Här visades brev från kända och okända personer, omsorgsfullt utvalda för att var och ett av dem har ett starkt och spännande innehåll, med alla slags känslor, från kärlek till hat, från sorg till glädje.

Svenska folkets brevlådor

– 11 april 1999

Även denna utställning med sina fantasifulla lådor, gjorda av deltagare i ICA-kurirens tävling "Sveriges bästa brevlåda", uppskattades mycket av besökarna under hösten 1998 och förlängdes. På utställningen fanns också post- och brevlådor ur Postmusei samlingar. Fotograferna Rune Lindh och Sven Tide- man visade ett urval fotografier av post- och brevlådor. Under utställningstiden visades också ett bildspel av Rune Lindh på temat konstfärdigt målade postlådor.

Mystiska brev i skolan

– 11 april 1999

Den för många barn inspirerande utställningen gjord av elever på mellanstadiet kulturklasser med bildinriktning från Vårbackaskolan i Vårby Gård, söder om Stockholm, visades t.o.m. påsklovet. Eleverna besökte Postmuseum och arbetade med temat brev på olika sätt: de spelade teater för varandra, tittade på brev från olika århundraden och skrev själva gammaldags brev. I skolan arbetade de sedan vidare med att illustrera sina intryck och tankar om brev. Detta resulterade bland annat i frimärken med elevernas självporträtt och jättelika kuvert.

Brev till mig själv

– 11 april 1999

107 brev vackert dekorerade med matchande frimärken och handskrivna adresser samt konsthantverk med brevtema visades av formgivaren och tecknaren Elisabet Berg från Uppsala.

Märkvärdigt!

26 november –

Museets besökare har länge efterfrågat en ny basutställning om frimärken och frimärkssamlande. Under 1999 skapades en sådan utställning som dessutom har fått ytterligare en dimension, nämligen vykort. Den nya basutställningen innehåller såväl unika rariteter som barnets första samling. Meningen är att denna utställning skall locka både nybörjare och filatelister, skolbarn och en vid krets av kulturintresserade. På ett fantasifullt sätt berättas om frimärkets tillkomst, om konstnärerna bakom frimärket och om hur frimärksbilden utvecklats. Scenografen och utställningens formgivare Anne-Marie Broms har strävat efter att göra en vacker och lättsam utställning som både lockar och upplyser besökaren.

På utställningen visas också en sensation:

konstnären Olof Arborelius skissbok från 1850-talets slut med ett uppslag med 22 inklistrade frimärken. Detta är förmodligen den äldsta frimärkskollektionen i världen som överlevt i sitt ursprungsskick. Utställningen berättar också om kända och okända samlare och om frimärkets betydelse som symbol för Sverige, om gravörernas tålamodsprövande arbete och om vykortets genombrott.

Utställningen, liksom hela det ombyggda museet, invigdes av författaren Herman Lindqvist.

Posten i slott och koja

26 november 1999 – 15 oktober 2000

Den första tillfälliga utställningen som gjordes till nyinvigningen handlade om ett för Posten mycket aktuellt ämne: postkontoren i Sverige. Utställningen berättar om hur det hela började på 1600-talet och fram till idag, då Posten genomgår en stor förändring. Den handlar om de hus postkontoren varit inrymda i och inte minst om de personer som arbetat där. Utställningens titel syftar dels på de slottsliknande centralposthusen, i t.ex. Stockholm och Trelleborg, dels på alla de små postkontoren som inrymdes och inryms i märkliga hus av allehanda slag, allt från bastun och butiker till bensinstationer. Huvudsaken har alltid varit och är fortfarande att Posten ska vara tillgänglig på ett eller annat sätt för alla människor i Sverige oavsett var de bor.

Även denna utställning har formgivits av Anne-Marie Broms som med hjälp av föremål ur museets rikhaltiga samlingar, t.ex. husmodeller, konst, foton och dokument, samt miljöer, har skapat en spännande utställning för både barn och vuxna.

Brev till rektorn, Gud och till dig som stal min cykel

3 december 1999 – 20 augusti 2000

Postmuseums framgångsrika arbete med barn och ungdom inspirerar många skol-

klasser till eget skapande. Så även klass b2-5 i Vikingaskolan i Haninge, söder om Stockholm. Eleverna gjorde en egen brevutställning. De tio pojkar i klassen övervann med hjälp av sina lärare sitt stora skrivmotstånd tack vare brevarbetet. Barnen skrev brev av hjärtans lust på alla möjliga och omöjliga teman.

Program

Under den tid museet har haft öppet för besökare pågick programlagd verksamhet som för det mesta anknöt till de pågående utställningarna med musik- och teaterevenemang, föredrag, filmvisningar och andra aktiviteter. Här ingick också barnverkstaden *Lilla Posten* som var öppen för lågstadiesbarn lördagar-söndagar och under skollov kl 12-15 (dock ej större delen av sommarlovet och under höstlovet). Totalt genomfördes under året 221 program.

Under våren arrangerades olika program under rubriken *Brev – i ord och ton* på museet. *Musik- och teaterprogrammen* var mycket välbesökta och uppskattade av publiken. De vände sig till både vuxna och barn. *Föredragen* lockade många intresserade. Här kan nämnas fil. dr. Marie-Louise Rodéns föreläsning om drottning Kristinas brev till kardinal Decio Azzolino, programmet om Hedvig Charlotta Nordenflycht, då docent Torkel Stålmarck föreläste och skådespelerskan Marie Rickardsson läste valda delar ur Nordenflychts brev, programmet om Selma Lagerlöfs brev med docent Ying Toijer Nilsson och skådespelerskan Anita Björk, vidare programmet om författaren Hjalmar Bergman med professor Kerstin Dahlbäck och professor emeritus Sverker Ek samt skådespelaren Reuben Sallmander. Ett mycket uppskattat brevcafé arrangerades i samarbete med författaren Göran Palm, då besökarna kunde läsa upp medhavda brev. Ett annat omtyckt inslag var skådespelerskan och sångerskan Lena Dahlmans program om August Strindberg med anledning av 150-årsjubileet av författarens födelse.

Museets nyinviqning blev mycket lyckad.

Postmusei Vänner blev inbjudna till en uppskattad förhandsvisning den 25 november och dagen efter, den 26 november, invigdes museet av författaren Herman Lindqvist i närvaro av Postens ledning och ett stort antal specialinbjudna gäster. På programmet stod bl.a. en dräktparad med postkläder genom tiderna. Denna blev mycket omtyckt av publiken och upprepades ett par gånger under lördagen den 27 november, då museet öppnade sina dörrar för besökarna. Skådespelaren Allan Svensson, den folkkäre brevbäraren i TV-serien och pjäsen "Svensson, Svensson" framträdde med en för publiken mycket underhållande monolog. Det nyöppnade museet bidrog också till Millenniefirandet i Gamla stan genom fyra mycket uppskattade visningar av de hus på ön där det tidigare funnits postverksamhet. Visningarna genomfördes av museilärare i 1600-talskläder.

Författaren Herman Lindqvist höll invigningstalet vid återinvigningen. Foto: Ove Kaneberg.

Särskilda arrangemang anordnades under året i samband med fyra *frimärksutgivningar*.

Den 7 februari arrangerades en *museidag* tillsammans med övriga Stockholmsmuseer och i samarbete med Dagens Nyheter. Tips-tävlingen *Nostippen* genomfördes under skolloven. *Skollovsprogram* arrangerades med bland annat aktiviteter i barnverkstaden *Lilla Posten*. Ett välbesökt *Jul på Postmuseum* arrangerades med både julmusik och barnteater, skrivande av jultexter och julstämpel.

Året har inneburit många tillfällen till samarbete med föreningar. *Roligt med frimärken* för barn och ungdom anordnades av Sveriges frimärksungdom Stockholmsdistriktet vid åtta tillfällen under våren. Tillsammans med Stockholms Motivsamlarklubb (SMK) genomfördes *Frimärksträffar för eftermiddagslediga* vid åtta tillfällen. SMK arrangerade *Vår frimärkssalong* den 20-23 mars. Stockholms Filatelist-Förenings ungdomsavdelning arrangerade under våren välbesökta *frimärksverkstäder* för barn och ungdom vid sex tillfällen. En *Posthistorisk Dag* arrangerades i december i samarbete med Sällskapet för Svensk Posthistorisk Dokumentation.

Följande föreningar har hållit möten i museet under den tid det varit öppet: Frimärksklubben CGT, Föreningen Frimärksbörsen, Föreningen för Kinafilateli, Stockholms Filatelist-Förening, Stockholms Filatelist-Förenings ungdomsavdelning, Stockholms Motivsamlarklubb, Sveriges Militärpostsällskap, Samlarföreningen Bältespännarna, Statspensionärernas frimärksklubb samt Svenska Frimärksbytesföreningen.

Visningar

Totalt genomfördes under den tid museet var öppet 116 gruppvisningar för 2.332 personer. 84 av visningarna var för barn och ungdom, till exempel skolprogrammen för barn på låg- och mellanstadiet, programmet *Leka Post* i barnverkstaden *Lilla Posten* för sexårsgrupper samt visningar av utställningen *Ett brev betyder så mycket* för högstadies- och gymnasieklasser.

Skolorna i Stockholm bjöds in under våren till särskilda visningar och program med anknytning till brevskrivande. När museet åter öppnades för besökarna genomfördes också allmänna visningar av de nya lokalerna och utställningarna på onsdagskvällar.

Marknadsföring

Information om utställningar och programverksamhet skickades regelbundet ut till massmedia, vars uppmärksamhet kring museet var i hög grad knuten till nyinvi- gningen. Uppmärksamheten har varit stor trots betydande konkurrens av aktiviteterna kring millennieskiftet: cirka 104 tidningsartiklar, 342 evenemangsnotiser, 20 inslag i radio och TV.

Annonsering skedde varje vecka i *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Metro* under rubriken "Museer". Ett antal separatannonser gjordes också i dessa tidningar, särskilt i samband med programverksamhet, vid stängningen och nyöppnandet av museet. Annonser infördes även i fackpress och lokal- tidningar samt turistpublikationer under våren och i samband med nyinvi- gningen. Totalt annonserades det vid 228 tillfällen. Inför invigningen marknadsfördes museet också med en reklamfilm i TV 4 Stockholm samt med radioreklam i Vinyl 107.

Affischer, inbjudningskort och programblad framställdes inför nyinvi- gningen och skickades ut till utvalda målgrupper, bl.a. till massmedia, de 3.000 medlemmarna i föreningen Postmusei Vänner, till olika kulturinstitutioner, föreningar, bibliotek, museer, frimärksklubbar, frimärkshandlare, skolor och studieförbund, turistbyråer, postkontor, hotell m.fl. Affischer anslogs i Stor-Stockholms samtliga tunnelbane- och pendeltågsvagnar samt på stationernas kulturtavlor. I reklamkampanjen ingick även affis- chering på stolptavlor och andra platser runt om i Stockholm.

Programbladet *Nytt på Postmuseum* gavs ut med tre nummer i en upplaga av 14.000 exemplar per nummer. Ungefär 5.000 exem-

plar skickades ut till olika målgrupper (se ovan) samt också till Postmusei Vänners medlemmar. *Nytt på Postmuseum* delades ut på museet och på andra platser, till exempel på postkontor, bibliotek, turistbyråer i Stockholm och ute i landet.

Biblioteket

Biblioteket hölls öppet för allmänheten till och med den 7 juli, tisdag-fredag kl. 12-15. Under januari-april samt december var biblioteket öppet fram till kl. 19 under onsdagar. Inför bibliotekets ombyggnad begränsades öppethållandet till tisdagar och onsdagar från den 13 april och utlåningen av böcker upphörde den 26 maj. Därefter flyttades i stort sett hela bokbeståndet till förhyrda lokaler i Depå Munkhättan i Tumba (217 kvm) den 1-3 juni. Läsesalen hölls dock öppen med referenslitteratur och aktuella tidskrifter t.o.m. den 7 juli.

Under sommaren och hösten skedde stöldskyddsmärkning av hela det bokbestånd

som skulle placeras i öppna hyllor i det nya biblioteket. Samtidigt skedde en ny uppställning av samlingarna, så att alla landsindelade avdelningar sorterades efter SAB-systemet. Återflyttning av samlingarna till museet skedde den 12-16 november.

Efter återinvigningen den 26 november blev biblioteket en del i den nya kunskapsvåningen *Post F@ktum*. Samlingarna fördelades på fem rum: referenslitteratur och aktuella tidskrifter i Andréerummet, filatelistisk litteratur och kataloger i Strandellrummet, posthistorisk litteratur och tidskrifter i Graperummet, postal litteratur i Roosrummet samt övrig litteratur (ej filateli och posthistoria) i Palmrummet. Mindre avdelningar fördelades mellan Strandell- och Graperummen.

Utländska tidskrifter förvaras alltfört i museets källare.

Under december månad var biblioteket öppet tisdag-fredag kl. 11-16, medan *Post F@ktum* med referenslitteratur och löpande

I Andréerummet finns tidskrifter, referenslitteratur och lånedisk. Foto: Ove Kaneberg.

Graperummet hyser bl.a. posthistorisk litteratur. Foto: Ove Kaneberg.

I Roosrummet förvaras bibliotekets samlingar med postala tryck. Foto: Ove Kaneberg

tidskrifter även var öppet under lördag-söndag kl. 11-16.

Antalet nyförvärv av böcker uppgick till 227 st. Biblioteket har vidare prenumererat på eller som gåva erhållit 180 tidskrifter med filatelistiskt, posthistoriskt eller postalt innehåll. Från Posten Utrikes har erhållits en donation bestående av äldre postal litteratur, bl.a. bestående av sådant som berör UPU och internationella postala överenskommelser.

